

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

สนองพระราชดำริ

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประจำปีงบประมาณ 2565

สักวาดอกพิกุล

สักวา ดอกพิกุล มีคุณยิ่ง
กิ่งเจ้าเด่น เส้นใบสวย ด้วยหทัย
สรรพคุณ แสนมาก คณานับ
นำกลีบเจ้า มาร้อย เรียงในชาม

ถือเป็นสิ่ง มงคล ยลสมัย
ดอกเจ้าไซ้ร้อบอวน รัญจวนตาม
ยาตำรับ สมุนไพโร ในสยาม
สุดงดงาม ควรค่า รักษาเอย

ประพันธ์โดย : นายบรรณันท์ มหาวันแจ่ม สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
นักศึกษาแกนนำจิตอาสา อพ.สธ. ปีงบประมาณ 2565

ต้นहुกวาง

พฤกษศาสตร์สูงใหญ่
รวงดอกเป็นช่อยาว
ผลนั้นเป็นสีเขียว
ขยายพรรณด้วยการตอน

เริ่มผลัดใบในหน้าหนาว
มีสีขาวชูสลอน
รูปไข่เรียวยคล้ายอัลมอนต์
ไม่มงคลต้นहुกวาง

ประพันธ์โดย : นายณัฏฐกฤติ แสงโพธิ์ตา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์
ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ประธานสโมสรคณะวิทยาการจัดการ
นักศึกษาแกนนำจิตอาสา อพ.สธ. ปีงบประมาณ 2565

คำนำ

รายงานผลการดำเนินงานโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ 2565 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และจังหวัดบุรีรัมย์ ขอบเขตของเนื้อหาในรายงานประกอบด้วย 1) บทนำซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์โครงการ ข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย 2) ขั้นตอนการทำงาน 3) ผลการดำเนินงาน 4) สรุปผลและข้อเสนอแนะ และ 5) การนำไปใช้ประโยชน์และขยายผล

ขอขอบคุณคณะวิทยากร ได้แก่ นายจิम्मพร สิงหะ จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์ นายกมล พันธุ์ และคณะ จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์ ที่มาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การปลูกจิตสำนึกให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทุกคน เพื่อให้มีความรักหวงแหนและปกป้องพันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดต่างๆ ในภูมิลำเนาของตนเอง และไม่ย่ำต้นในแหล่งอื่นๆ รวมถึงจะเป็นกำลังสำคัญในการขยายผลโครงการไปสู่เยาวชนกลุ่มอื่นๆ ผ่านนักศึกษาแกนนำจิตอาสา อพ.สธ.ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ต่อไป

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์มาลินี จุฑาปะมา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อาจารย์ ดร. พิสมัย ประชานันท์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ

คุณค่าและประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของโครงการคือ การที่ทุกภาคส่วนจะช่วยสานต่อพระราชปณิธานของรัชกาลที่ 9 และพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการอนุรักษ์ปกป้องรักษาพันธุ์กรรมพืชให้ยั่งยืน เป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อที่จะให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้และใช้ประโยชน์กับพันธุ์ไม้ยืนต้นต่อไปในอนาคต

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพา ดำเนิน)

สิงหาคม 2565

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญภาพ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) ปีงบประมาณ 2564	
วัตถุประสงค์ของโครงการ	
กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ	2
ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการทำงาน	3
ขั้นเตรียมการ	3
ขั้นดำเนินการ	3
ขั้นติดตามประเมินผล	4
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	5
รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	5
ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	6
ผลการดำเนินงานของนักศึกษาแกนนำจิตอาสา	12
ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ (Impact)	38
ส่วนที่ 4 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	39
สรุปผลการดำเนินงาน	39
ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ	39
ข้อเสนอแนะ	39
ส่วนที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์และขยายผล	40
ภาคผนวก	51

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพประกอบ 1	7
ภาพประกอบ 2	8
ภาพประกอบ 3	9
ภาพประกอบ 4	10
ภาพประกอบ 5	11
ภาพประกอบ 6	12
ภาพประกอบ 7	14
ภาพประกอบ 8	15
ภาพประกอบ 9	16
ภาพประกอบ 10	18
ภาพประกอบ 11	18
ภาพประกอบ 12	19
ภาพประกอบ 13	20
ภาพประกอบ 14	21
ภาพประกอบ 15	22-23
ภาพประกอบ 16	24
ภาพประกอบ 17	27
ภาพประกอบ 18	28
ภาพประกอบ 19	29
ภาพประกอบ 20	30
ภาพประกอบ 21	31
ภาพประกอบ 22	33
ภาพประกอบ 23	34
ภาพประกอบ 24	35
ภาพประกอบ 25	36

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึกในกิจกรรมที่ 7 ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ให้เยาวชน ประชาชนชาวไทยเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของพันธุกรรมพืช ให้รู้จักหวงแหน รู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศ

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับการอนุมัติงบประมาณจากมหาวิทยาลัยให้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 แล้ว ซึ่งในปีงบประมาณ 2565 นี้ มีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

วัตถุประสงค์โครงการ มีดังนี้

1. เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)
2. เพื่อจัดอบรมปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช
3. เพื่อสร้างแกนนำนักศึกษาจิตอาสา 30 คน

พื้นที่ดำเนินโครงการ มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมทั้งภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และภายนอกมหาวิทยาลัยซึ่งได้แก่ภูมิสำเนาต่างๆ ของนักศึกษาที่ร่วมโครงการ

กระบวนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. ประชาสัมพันธ์โครงการและรับสมัครนักศึกษาทุกคน ผู้นำนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
2. จัดอบรมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืชและรับสมัครนักศึกษาแกนนำจิตอาสา
3. นักศึกษาแกนนำจิตอาสาลงไปศึกษาพันธุ์ไม้ยืนต้นในท้องถิ่นของตนเอง และสัมภาษณ์ผู้ในภูมิสำเนาที่รู้ถึงความเกี่ยวข้องของต้นไม้ที่ศึกษากับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน
4. นักศึกษาแกนนำจิตอาสาถอดบทเรียน สรุปและนำเสนอผลงาน
5. ประเมินผลโครงการ และจัดทำรายงาน

สรุปผลการดำเนินโครงการ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด)

1. กองพัฒนานักศึกษาได้ดำเนินโครงการเพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.) จำนวน 1 โครงการ คือโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)
2. กองพัฒนานักศึกษาได้จัดอบรมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องรักษาพันธุ์พืชขึ้น ในวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 โดยมีนักศึกษาเข้ารับการอบรมจากทุกคน รวมทั้งผู้นำนักศึกษาจากองค์การบริหารนักศึกษา สภานักศึกษาและสโมสรนักศึกษาทุกคน รวมทั้งสิ้น จำนวน 53 คน

3. นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมสมัครเป็นนักศึกษาแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน และมีการจัดกลุ่มออกเป็น 6 กลุ่มๆ ละ 5 คน ลงไปศึกษาพันธุ์ไม้ยืนต้นในภูมิลำเนาของตนเองหรือของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และได้นำผลจากการศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

ผลผลิตของโครงการ (OUT-PUT)

1. มีนักศึกษาที่ผ่านการอบรม จำนวน 53 คน
2. มีนักศึกษาแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน

ผลลัพธ์ของโครงการ (OUTCOME : ประโยชน์ที่ได้จากผลผลิต ต้องรอเวลาระยะหนึ่ง)

1. นักศึกษาสามารถบอกถึงความเป็นมาของโครงการ คุณค่าและประโยชน์ของไม้ยืนต้นได้
2. นักศึกษาแกนนำจิตอาสา มีแผนในการขยายผลการปลูกจิตสำนึก ในการปกป้องรักษาต้นไม้ไปสู่
นักศึกษารุ่นน้องในปีการศึกษาถัดไป

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) ได้เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2503 สืบเนื่องมาจากสายพระเนตรอันยาวไกลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ตั้งแต่ที่ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์ต้นยางนา และทรงให้รวบรวมพืชพันธุ์ไม้ของ ภาคต่างๆ ทั่วประเทศปลูกไว้ในสวนจิตรลดา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จึงเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อสนองแนวพระราชดำริและสืบสานพระราชปณิธานแห่งพระองค์ โดยปรากฏในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วยกิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืชในพื้นที่ป่าธรรมชาติ การสำรวจรวบรวมพันธุกรรมพืชที่มีแนวโน้มว่าใกล้สูญพันธุ์ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การนำพันธุ์พืชที่รวบรวมเพาะปลูกและรักษาในพื้นที่ที่เหมาะสม ทางกายภาพ และปลอดภัยจากการรุกราน การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น อยู่ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก ในกิจกรรมที่ 7 ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ให้เยาวชน ประชาชนชาวไทยเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของพันธุกรรมพืช ให้รู้จักหวงแหน รู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการ การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศ โดยที่ อพ.สธ. เป็นที่ปรึกษาประสานงาน ร่วมมือ สนับสนุนให้โรงเรียนและสถาบันการศึกษา เป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ ให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วนของหน่วยของตนให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยให้ดำเนินโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่องมาครบ 5 ปี โดยมีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะของกิจกรรมต่อเนื่องต่อยอดและยกระดับ เพื่อให้มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามเจตนารมณ์ของโครงการสนองพระราชดำริต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 2.1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)
- 2.2 เพื่อจัดอบรมปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช จำนวน 50 คน
- 2.3 เพื่อสร้างแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน

2

3. กิจกรรมและเป้าหมายของโครงการ

3.1 กิจกรรม ประกอบด้วย

- 3.1.1 การทดสอบก่อนอบรม ระบบออนไลน์
- 3.1.2 การจัดอบรมปลูกจิตสำนึก ต่อยอดและยกระดับ
- 3.1.3 การศึกษาด้วยตนเองโดยการสืบค้นระบบสารสนเทศ3
- 3.1.4 การสำรวจฐานการเรียนรู้ 2 ฐาน ได้แก่ พันธุ์ไม้ยืนต้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

และในท้องถิ่นของนักศึกษา

- 3.1.4.1 การสำรวจฐานการเรียนรู้พันธุ์ไม้ยืนต้นในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 3.1.4.2 การสำรวจฐานการเรียนรู้พันธุ์ไม้ยืนต้นในท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาของนักศึกษา
- 3.1.5 การสำรวจป่า
- 3.1.6 การถอดบทเรียนจากการสำรวจป่า
- 3.1.7 การสรุปและนำเสนอกิจกรรมที่แสดงถึงความตระหนักและจิตสำนึกในการปกป้องและอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

3.1.8 การประเมินผลโครงการ/การทดสอบหลังการอบรม

3.1.9 การจัดทำรายงาน เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ

3.2. เป้าหมาย

3.2.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1) จัดอบรมให้นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน ประกอบด้วย
- 2) สร้างแกนนำจิตอาสาอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในท้องถิ่นของตนเอง จำนวน 30 คน

3.2.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืช และการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของพันธุ์ไม้ยืนต้น

ส่วนที่ 2

ขั้นตอนการทำงาน

โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) มีขั้นตอนการทำงาน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นตอนดำเนินการ และ 3) ขั้นติดตามและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นเตรียมการ

การเตรียมการดำเนินโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) มีขั้นตอน ดังนี้

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการ จำนวน 6 คน คือ
 - 1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพา ดำเนิน รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
 - 1.2 อาจารย์พวงเพชร ราชประโคน ผู้ช่วยรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
 - 1.3 นางสาวกฤษฎา โสติบัณฑิต ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา
 - 1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟ้าประทาน เต็มขุนทด หัวหน้างานกิจกรรมนักศึกษา
 - 1.5 นายนิติ ฤทธิ์สุรกาญจน์ นักวิชาการศึกษา กองพัฒนานักศึกษา
 - 1.6 นายสิริวิชญ์ สอนวงศ์ ผู้ปฏิบัติงานบริหาร กองพัฒนานักศึกษา
2. จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ
3. กำหนดปฏิทินกิจกรรมตลอดโครงการ
4. ประชาสัมพันธ์โครงการ
5. ประสานงานกับคณะทุกคณะเพื่อรับสมัครนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
6. ประสานงานกับนายกองค์การบริหารนักศึกษาและประธานสภานักศึกษาเพื่อเชิญผู้นำนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินการ

- ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินการนั้น คณะกรรมการได้ประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยสรุปมีขั้นตอนหรือกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้
1. รับสมัครนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
 2. จัดอบรมปลูกจิตสำนึก โดยมีการทดสอบความรู้ก่อนการอบรม
 3. รับสมัครนักศึกษาแกนนำจิตอาสา
 4. จัดกลุ่มนักศึกษาแกนนำจิตอาสา กลุ่มละ 5 คน แล้วลงไปศึกษาพันธุ์ไม้ยืนต้นที่เก่าแก่ของชุมชน ในภูมิลำเนาของตนเอง และสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนที่มีความรู้เรื่องของต้นไม้กับวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน
 5. ถอดบทเรียนของแต่ละกลุ่ม และนำเสนอผลงาน
 6. รายงาน/เผยแพร่ผลการดำเนินงานแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนการติดตามประเมินผล

ในขั้นตอนของการติดตามประเมินผล ดำเนินการหลังจากที่นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้ผ่านการอบรมระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 แล้ว นักศึกษาแกนนำจิตอาสาได้ไปศึกษาพันธุ์ไม้ยืนต้นในชุมชนหรือ

ภูมิลำเนาของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม และได้สัมภาษณ์บุคคลในชุมชนแล้วก็ให้แต่ละกลุ่มสรุปเป็นรายงาน
และมีการนำเสนอ พร้อมส่งรายงานผลการศึกษา

ส่วนที่ 3

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย (จำนวน)	ผลการดำเนินงาน
1. เพื่อสนอง พระราชดำริ โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริ (อพ.สธ.)	จัดทำและเสนอ โครงการค่าย เยาวชนอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริ สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี(อพ.สธ.)	มีโครงการสนอง พระราชดำริ โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจาก พระราชดำริ (อพ.สธ.)	1 โครงการ	มีโครงการที่ดำเนิน สำเร็จ จำนวน 1 โครงการ
2. เพื่อจัดอบรม ปลูกฝังให้ นักศึกษามี จิตสำนึกรักและ หวงแหนและปก ปักษ์รักษาพันธุ์พืช จำนวน 50 คน	จัดอบรมปลูกฝัง ให้นักศึกษามี จิตสำนึกรักและ หวงแหนและปก ปักษ์รักษาพันธุ์พืช จำนวน 50 คน	จำนวนนักศึกษา เข้าร่วมโครงการ จากทุกคณะ และผู้นำ นักศึกษา	50 คน	53 คน
3. เพื่อสร้างแกน นำจิตอาสา จำนวน 30 คน	- รับสมัครแกนนำ จิตอาสา 30 คน - แบ่งกลุ่ม นักศึกษาออกเป็น 10 กลุ่ม แล้วลง ไปศึกษาพันธุ์ไม้ ยืนต้นในภูมิทัศน์ ของตนเอง	-จำนวนนักศึกษา แกนนำจิตอาสา -จำนวนรายงาน ผลการศึกษาจาก การสัมภาษณ์ บุคคลที่เป็นผู้รู้ ในชุมชน	30 คน 10 กลุ่ม	30 คน มีรายงานผล การศึกษาครบทั้ง 10 กลุ่ม

ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.) กองพัฒนานักศึกษาได้จัดโครงการสนองพระราชดำริ จำนวน 1 โครงการ คือโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.)

2. ผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อจัดอบรมปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกรักและห่วงแหนและปกป้องพันธุ์พืช จำนวน 50 คน

กองพัฒนานักศึกษาได้จัดอบรมเพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกรักและห่วงแหนและปกป้องพันธุ์พืชขึ้น ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 ณ ห้องประชุมชั้น 6 อาคารอเนกคุณาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมีนักศึกษาจากทุกคณะและผู้นำนักศึกษา เข้าร่วมโครงการ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 100 (ดังตารางแสดงรายชื่อนักศึกษาลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในภาคผนวก) และคณะวิทยากร ได้แก่ นายทิมมพร สิงหะ จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์ นายกมล พันธุ์และคณะ จากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน รายละเอียด

การจัดอบรม 3 วัน มีกิจกรรมการอบรม ได้แก่ การบรรยายในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์พันธุ์พืช 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการการอนุรักษ์พันธุ์พืช 3) การสำรวจป่า นอกจากนี้ยังมีการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติในการหาแนวทางในการอนุรักษ์พันธุ์พืช ดังภาพประกอบ 1 – 3

ภาพประกอบ 1 การจัดอบรมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกปักรักษาพันธุ์พืช
ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 (ศุภร์-เสาร์-อาทิตย์)
(วิทยากรจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์
และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์)

ภาพประกอบ 2 การจัดอบรมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช

ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 (ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์)

(วิทยากรจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์

และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์)

ภาพประกอบ 3 การจัดอบรมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช

ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 (ศุภ-เสาร์-อาทิตย์)

(วิทยากรจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์

และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์)

ภาพประกอบ 4 การจัดอบรมปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช
ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565 (ศุภร์-เสาร์-อาทิตย์)
(วิทยากรจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ จ.สุรินทร์
และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์)

3. ผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เพื่อสร้างแกนนำจิตอาสาอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชในท้องถิ่นของตนเอง จำนวน 30 คน

ในวันสุดท้ายของการอบรม การรับสมัครนักศึกษาแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน ในตอนแรกของการรับสมัคร มีนักศึกษามาสมัคร จำนวน 22 คน ซึ่งไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ เนื่องจากนักศึกษายังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของแกนนำ จึงให้นายกองคการบริหารนักศึกษาและประธานสภานักศึกษาได้เชิญชวนเพื่อนๆ และน้อง ๆ นักศึกษาที่เคยอบรมในปีงบประมาณ 2564 มาสมัคร จนครบตามจำนวนคือ 30 คน ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กิจกรรมการรับสมัครและคัดเลือกนักศึกษาแกนนำจิตอาสา

วันอาทิตย์ที่ 12 มีนาคม 2565

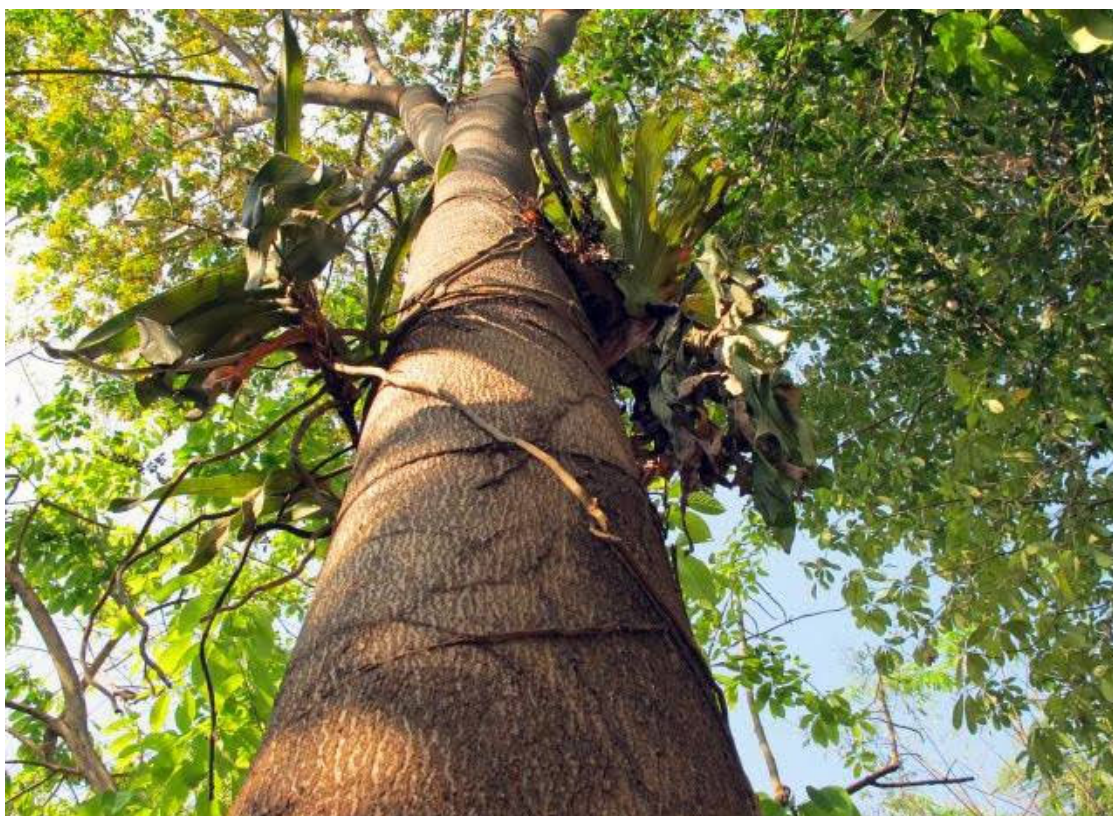
ผลการดำเนินงานของนักศึกษาแกนนำจิตอาสา

นักศึกษาแกนนำจิตอาสาได้มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงการดำเนินกิจกรรมต่อไปคือการออกไปสำรวจป่าและปลูกป่าตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ 2 แห่ง คือ 1) ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ปะคำตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้หนองขวางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทั้ง 2 แห่ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าวได้

คณะทำงานที่ผู้รับผิดชอบโครงการจึงได้สื่อสารกับนักศึกษาแกนนำจิตอาสาผ่านช่องทางไลน์ ซึ่งได้ตั้งกลุ่มไว้แล้วในช่วงของการจัดอบรม

ต่อมาได้มีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 10 กลุ่มๆ ละ 3 คน โดยให้แต่ละกลุ่มไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับไม้ยืนต้นในชุมชนที่เป็นภูมิปัญญาของตนเองและของสมาชิกในกลุ่ม โดยการไปศึกษาและสัมภาษณ์ผู้รู้ในชุมชน เกี่ยวกับไม้ยืนต้นที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชุมชน และให้เลื้อยกมานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ซึ่งแต่ละกลุ่มได้นำเสนอ ดังนี้

1. ชื่อต้นไม้ ต้นมะค่าโมง

ภาพประกอบ 6 ต้นมะค่าโมง สถานที่เกิด บ้านเบง หมู่ที่ 2 ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี

1.1 อายุต้นไม้ : 50 ปี

1.2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นต้นไม้ที่ผลัดใบช่วงสั้น ๆ สูงได้ถึง 30 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง เปลือกต้นสีเทาอ่อน หรือสีชมพูอมน้ำตาล ผิวต้นขรุขระ กิ่งอ่อนมีขนประปราย ต้นแก่ก็มีปุ่มปม เนื้อไม้มีลวดลายสวยงามสีน้ำตาลอมเหลือง ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคู้ ออกเรียงสลับ ใบกว้าง 4-5 ซม.

ยาว 5-9 ซม. แกนกลางใบประกอบยาว 18-30 ซม. ก้านใบยาวประมาณ 2 ซม. ก้านใบย่อยยาว 0.3-0.5 ซม. ใบย่อยมี 3-5 คู่ รูปไข่แกมขอบขนาน ปลายใบแหลมมีติ่งสั้น ๆ โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบค่อนข้างหนา เรียบเกลี้ยง ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งหรือซอกใบ ยาว 5-15 เซนติเมตร มีขนสั้นนุ่มสีเทา ใบประดับรูปไข่ ยาว 0.6-0.9 ซม. ใบประดับย่อยคล้ายใบประดับ ติดเหนือจุดกึ่งกลางก้านดอก เล็กน้อยติดทน ก้านดอกยาว 0.7-1 ซม. ก้านดอกย่อยยาว 1 ซม. ทุกส่วนมีขนคลุมบางๆ ดอกคล้ายดอกถั่ว กลีบดอกสีชมพู 1 กลีบ รูปรางคล้ายช้อน แผ่เกือบกลม ยาว 7-9 มม. ส่วนฐานคอด เป็นก้าน มีก้านยาว 0.5-1.2 ซม. ปลายกลีบย่นเว้าตื้น ๆ เกสรเพศผู้มี 10 อัน แยกกัน เกสรเพศผู้ที่สมบูรณ์มี 7 อัน ก้านเกสรยาวประมาณ 3 ซม. มีขนสั้นนุ่มที่โคน อับเรณูยาว 0.3-0.4 ซม. เกสรเพศผู้ที่เป็นหมันมี 3 อัน รูปเส้นด้ายสั้น ๆ เกสรเพศเมียมีขนที่รังไข่ รังไข่รูปขอบขนานแคบ ยาวประมาณ 0.7 ซม. ก้านรังไข่ยาวประมาณ 0.7 ซม. ก้านเกสรเพศเมีย ยาว 2-2.5 ซม. เกลี้ยง ขยายเล็กน้อยด้านปลาย ยอดเกสรขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงสีเขียวมี 4 กลีบ สีเขียวสด รูปขอบขนาน แต่ละกลีบเรียงซ้อนทับกันแบบตรงข้าม ยาว 1-1.2 ซม. มีขนสั้นนุ่ม ขอบกลีบบาง ฐานรองดอกยาว 0.8-1 ซม. มีขนสั้นนุ่มสีเทา ผลเป็นฝักแบน รูปขอบขนาน กว้าง 7-9 ซม. ยาว 12-20 ซม. หนา 0.6-1 ซม. ผิวเปลือกเรียบไม่มีหนาม เปลือกแข็งหนาเป็นเนื้อไม้ ปลายเป็นจางยอสั้น ๆ ฝักแก่สีน้ำตาลเข้มเกือบดำ พอแห้งแตกออกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดแข็ง มี 2-4 เมล็ด รูปรี ยาว 2.5-3 ซม. สีดำ ผิวมัน มีเนื้อหุ้มที่โคนเมล็ดสีเหลืองสด หุ้มเป็นรูปถ้วย ยาวประมาณ 1.5 ซม. พบตามป่าดิบแล้ง แนวเชื่อมต่อระหว่างป่าเต็งรังและป่าดิบแล้ง ตามริมลำธารในป่าเบญจพรรณขึ้นออกดอกราวเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ติดผลราวเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม จัดเป็นไม้เด่น 1 ใน 5 ที่พบในป่าเบญจพรรณ

1.3 ประโยชน์ของต้นมะค่าโมง :

1.3.1 มะค่าโมงมีเนื้อไม้ที่แข็งแรง ทนทาน และมีลวดลายของเนื้อไม้ที่สวยงาม โดยเนื้อไม้จะมีสีน้ำตาลอมแดง นิยมนำไปใช้แปรรูปเป็นแผ่นพื้น หรือใช้ในการก่อสร้างบ้าน ทำเสาบ้าน ทำไม้ซุงสำหรับก่อสร้าง รวมถึงใช้แปรรูปทำเป็นเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ

1.3.2 ฝักอ่อนของมะค่าโมงสามารถนำมาต้มรับประทานหรือนำมารับประทานเป็นของขบเคี้ยวคู่กับอาหารอื่น ๆ ได้

1.3.3 เปลือกของมะค่าโมงจะมีรสฝาด นิยมใช้ในอุตสาหกรรมฟอกหนัง

1.3.4 เมล็ดแก่สามารถนำมาเผาไฟหรือคั่วรับประทาน โดยเนื้อของเมล็ดจะมีรสชาติมัน

4

1.4 สรรพคุณทางด้านสมุนไพรของต้นมะค่าโมง

มะค่าโมง จัดเป็นไม้อีกหนึ่งชนิดที่มีสรรพคุณทางด้านยาสมุนไพร ซึ่งสามารถรักษาโรคได้หลากหลายอาการ เช่น เปลือกของลำต้น สามารถนำมาต้มดื่ม ใช้สำหรับเป็นยาถ่ายพยาธิ รักษาโรคจิตสีดวง ยาแก้อาการท้องเสีย และรักษาโรคบิดนอกจากนั้นยังสามารถรักษาโรคผิวหนัง หรือใช้ทาเป็นยารักษาแผลพุพองต่าง ๆ ได้ สำหรับเมล็ดของมะค่าโมงสามารถนำมาต้มดื่มหรือนำเนื้อเมล็ดดิบมาหั่นเป็นฝอยต้มดื่ม ช่วยบรรเทาอาการอาเจียนได้ เป็นต้น

1.5 ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น ความเชื่อของชาวบ้าน

มะค่าโมงเป็นต้นไม้มงคลพระราชทาน ภาษาเขมรคือต้นเบง ซึ่งในหมู่บ้านเบงมีต้นมะค่าโมงขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านเบง ซึ่งเป็นคำมาจากภาษาเขมรนั่นเอง

1.6 การอนุรักษ์

ชาวบ้านที่บ้านเบง หมู่ที่ 2 ตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้มีการอนุรักษ์โดย

การเพาะ
และนำไป
ตามี่ต่างๆ
หมู่บ้าน ที่
สาธารณะ
ชุมชน วัด
โรงเรียน

ต้นกล้า
ปลูก
ใน
ตาม
และ

ภาพประกอบ 7 ผู้ให้สัมภาษณ์ : นางบุญมี ชูยชาย วันที่ให้สัมภาษณ์ : 20 พฤษภาคม 2565

ผู้นำเสนอ นายยศวริศ กิเลน สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหาร
นักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2565 และเป็นประธานกลุ่มแกนนำจิตอาสา

2. ชื่อต้นไม้ ต้นไทร

ภาพประกอบ 8 ต้นไทร สถานที่เกิด บ้านโพธิ์ไทรทอง ตำบลละเวีย อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

2.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ Ficus Benjamina L.

2.2 วงศ์ Moraceae

2.3 ชื่อสามัญ Golden Fig, Weeping Fig

2.4 ชื่อเรียกอื่น ได้แก่

2.4.1 จาเรย (เขมร)

2.4.2 ไทร (นครศรีธรรมราช)

2.4.3 ไทรกระเบื้อง (ประจวบคีรีขันธ์)

2.4.4 ไทรย้อย ไทรย้อยใบแหลม (กรุงเทพฯ)

2.5 การขยายพันธุ์ ขยายพันธุ์โดยเมล็ด ตอนกิ่ง หรือ ปักชำ

2.6 ประโยชน์ ปลูกประดับให้ร่มเงา ผล เป็นอาหารของนก

2.7 อายุของต้นไม้ อายุ ปี

2.8 ความเชื่อ เป็นต้นไม้ที่มีอายุยืนยาวและเป็นต้นที่ที่ชาวบ้านมีความเชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาศัยอยู่
การการทำผ้า 7 สีไม่ผูกไว้ที่ต้นไม้ และมีการขอโชคลาภ

2.9 การอนุรักษ์พันธุ์ต้นไม้ เนื่องจากต้นไม้เป็นต้นที่มีขนาดใหญ่และมีอายุที่ยืนนาน เป็นต้นไม้ที่มีความสำคัญกับความเชื่อของคนไทยมาอย่างช้านานและเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์จำพวกตัวเล็กๆ ได้ เป็นที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย จึงจำเป็นต้องอนุรักษ์เพื่อให้สัตว์ต่างๆ มีที่อยู่อาศัย

นำเสนอโดย นางสาวอักษรารักษ์ อินนอก สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ ตำแหน่ง รองประธานสภานักศึกษาภาคปกติ ปีการศึกษา 2565

3. ชื่อต้นไม้ ต้นประดู่

ภาพประกอบ 9 ต้นประดู่ สถานที่ปลูก หน้าอาคารนวัตปัญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

3.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ - *Pterocarpus indicus* Willd.

3.2 ชื่ออื่นๆ - ประดู่อังสนา, ประดู่บ้าน, ดู่ป่า (เหนือ), อะนอง, ดู่

3.3 ชื่ออื่นๆ (อังกฤษ) - Burma Padauk

3.4 ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่มีความสูงประมาณ 10-25 เมตร ผิวเปลือกลำต้นมีสีดำหรือเทา ลำต้นเป็นพูไม่กลม แตกกิ่งก้านสาขากว้าง มีเรือนยอดทึบแตกเป็นสะเก็ดร่องตื้นๆ ใบเป็นช่อแตกออกจากปลายกิ่ง มีใบย่อยประกอบอยู่ประมาณ 6-12 ใบ ลักษณะของใบเป็นรูปมนรีปลายใบแหลมโคนใบมน ขอบใบเรียบเป็นมันสีเขียว ใบมีขนาดยาวประมาณ 2-3 นิ้ว กว้างประมาณ 1-2 นิ้ว ดอกออกเป็นช่อบริเวณโคนก้านใบหรือปลายกิ่ง ช่อดอกมีขนาดใหญ่ สีเหลือง แต่ดอกเล็ก ส่งกลิ่นหอมไกล ออกดอกก่อนฤดูฝน ดอกจะบานพร้อมกันและโรยพร้อมกัน ผล - มีขนาดเล็กๆ ปลูกคลุม ขนาดผลโตประมาณ 4-6 เซนติเมตร

3.5 ประโยชน์

เนื้อไม้ตำรับประธานแก้ไข้ เสมหะ เลือดกำเดาไหล ใบอ่อนใช้พอกแผลให้แห้งเร็ว แก้ผดผื่นคัน ยางไม้ แก้โรคท้องเสีย เนื้อไม้ประคุนำไปใช้ในงานก่อสร้างทั้งภายในและภายนอกอาคาร เป็นไม้เนื้อแข็งที่มีความทนทานสูง เนื้อไม้มีสีสวยงาม สีแดงอมเหลืองถึงสีแดงอิฐเข้ม มีเส้นสีแก่กว่าสีพื้น เสี้ยนสนเป็นริ้วสลับ ตบแต่งชักเงาได้ดี จากการเปรียบเทียบกับไม้สักที่ประเทศพม่าพบว่าไม้ประคูนี้นี้มีความแข็งแรงมากกว่าไม้สัก 2 เท่า และหนักกว่าร้อยละ 24 ค่าความแข็ง 925 กก. และมีความทนทานตามธรรมชาติ (การทดลองฝังดิน) เฉลี่ย 14 ปี ดังนั้นการใช้ไม้ประคูนี้นในการก่อสร้างจึงเป็นไปได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนการทำเฟอร์นิเจอร์มือเครื่องใช้ ส่วนไม้ขนาดเล็กใช้ทำไม้ปาร์เก้ ไม้ประสานแผ่นขึ้นไม้อัด แผ่นไม้ชุบซีเมนต์ได้พื้นและถ่านไม้ประคูนี้นี้ให้ความร้อน 5,022 และ 7,539 แคลอรีต่อกรัมตามลำดับ เปลือกไม้ประคูนี้นี้ใช้ย้อมผ้าได้และให้น้ำฝาดสำหรับพอกหนังแก่นให้สีดำคล้ำใช้ย้อมผ้า

3.6 ประโยชน์ในเชิงอนุรักษ์

ประคูนี้นี้เป็นไม้เรือนยอดกลมโตแข็งแรง ช่วยป้องกันลมและคลุมดิน ให้ร่มเย็นชุ่มชื้นและรองรับน้ำฝน ลดแรงปะทะหน้าดินน้อยลง ประกอบกับระบบรากหยั่งลึกแผ่กว้าง เช่นเดียวกับเรือนยอด จะช่วยยึดดินไม่ให้พังทลายได้ง่ายและรากมีปมใหญ่ ช่วยตรึงไนโตรเจนในอากาศมาเก็บไว้ในรูปไนโตรเจนที่เป็นประโยชน์ได้อีกด้วย ใบหนาแน่นเมื่อร่วงหล่นผุพัง เพิ่มธาตุอาหารอินทรีย์วัตถุแก่ดินอย่างมาก

3.7 ความเป็นมงคล

คนไทยโบราณเชื่อว่าบ้านใดปลูกต้นประคูนี้นี้ประจำบ้านจะทำให้เกิดพลังแห่งความยิ่งใหญ่เพราะ ประคูนี้นี้ คือ ความพร้อม ความร่วมมือ ร่วมใจสามัคคี มีพลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ดอกของประคูนี้นี้ยังมีลักษณะที่ระดมกันบานเต็มต้นดูลานตา ดังนั้นคนโบราณจึงได้เลือกเอาต้นประคูนี้นี้เป็นไม้ประจำกองกองทัพเรือ และคนไทยโบราณยังเชื่ออีกว่า ส่วนของแก่นไม้ยังใช้เป็นศิลปะการดนตรี ที่สำคัญของคนพื้นเมืองในสมัยโบราณอีกด้วย คือใช้ทำเป็นเครื่องเสียงพวงระนาด นั่นก็หมายถึง ความแข็งแรง แข็งแรง

3.8 สถานที่พบ หน้าอาคารนวัตปัญญา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานต้นประคูนี้น แก่กลุ่มเนสท์เล่ไทย ในโอกาสฉลองครบรอบ 100 ปี เนสท์เล่ในเมืองไทย ได้นำมาปลูก ณ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อ 28 ตุลาคม 2536 ต้นไม้จึงมีอายุ 29 ปีเต็มในปี

ภาพประกอบ 10 ต้นประดู่ ป้ายแสดงต้นไม้พระราชทาน จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพประกอบ 11 ต้นประดู่ ต้นไม้พระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นำเสนอโดย นายณัฐพล แมนไธสง สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์

19

4. ชื่อต้นไม้ ต้นพะยุง

ภาพประกอบ 12 ต้นพะยุง สถานที่ บ้านตามา ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

4.1 ชื่อ : พะยุง

4.2 ชื่อสามัญ : Siamese Rosewood หรือ Thailand Rosewood

4.3 ชื่อภาษาอังกฤษ : Siamese Rosewood

4.4 วงศ์ : LEGUMINOSAE- PAPILIONOIDEAE

4.5 ชื่อวิทยาศาสตร์ : Dalbergia cochinchinensis Pierre

4.6 อายุ : 5 ปี

4.7 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พะยุงเป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ สูง 15–25 เมตร เปลือกสีเทาเรียบ ใบเป็นช่อแบบขนนก ปลายใบเดี่ยวเรียงสลับใบย่อยเรียงสลับ จำนวน 7–9 ใบ ขนาดกว้าง 3–4 เซนติเมตร ยาว 4–7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้ม ท้องใบสีจาง ดอก ขนาดเล็กสีขาว กลิ่นหอมอ่อน ออกดอกรวมกัน

เป็นช่อตามง่ามใบ และตามปลายกิ่ง ผล เป็นฝักรูปขอบขนานแบนบางขนาดกว้าง 1.2 เซนติเมตร ยาว 4–6 เซนติเมตร มีเมล็ด 1–4 เมล็ด

ไม้พะยุง จัดเป็นไม้หวงห้ามประเภท ก พิเศษเช่นเดียวกับสัก และยาง ตามประกาศฉบับที่ 106/2557 ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 โดยคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (กองทัพบกที่ 3, 2557) สำหรับชื่อท้องถิ่นในเมืองไทยเรียกแตกต่างกันไป เช่น กระยุง กะยุง (เขมร สุรินทร์) ขะยุง (อุบลราชธานี) แดงจิ้น (กบินทร์ ปราจีนบุรี) ประดู่ลาย (ชลบุรี) ประดู่ เสน (ตราด) พยุง (ไทย) พยุงไหม (สระแก้ว) หัวลิเมาะ (จันทบุรี) เป็นต้น และมีชื่อทางการค้าว่า Blackwood หรือ Rosewood (สัมพันธ, 2539) นอกจากนี้ ไม้พะยุงยังจัดเป็นพรรณไม้พระราชทานประจำจังหวัดหนองบัวลำภู

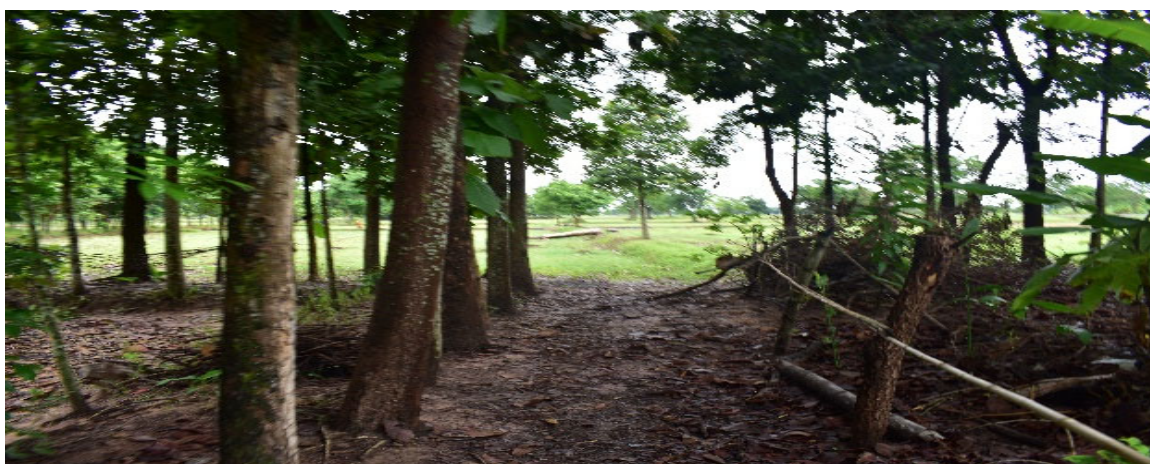
20

4.8 การขยายพันธุ์ พะยุง ขยายพันธุ์จากเมล็ด วิธีเตรียมเมล็ดก่อนเพาะนำเมล็ดแช่ในน้ำเย็น 24 ชั่วโมง วิธีเพาะ เพาะในกะละมัง ก่อนย้ายไปชำโดยวิธีหว่านให้กระจายทั้งกะมัง เพาะแล้วโรยทรายกลบบาง ๆ รดน้ำให้ชุ่ม เมล็ดจะงอกภายใน 7 วัน เมื่อกำลังมีอายุ 10-14 วัน ความสูงประมาณ 1 นิ้ว มีใบเลี้ยง 1 คู่ สามารถย้ายชำในถุงหรือภาชนะที่เตรียมไว้ได้

4.9 ประโยชน์ของพะยุง เนื้อไม้สีแดงอมม่วง ถึงแดงเลือดหมูแก เนื้อละเอียด แข็งแรงทนทาน ชัดและชักเงาได้ดี ใช้ทำเครื่องเรือน เกลียวเครื่องกลึงแกะสลัก ทำเครื่องดนตรี เช่น ซอ ขลุ่ย ลูกกระพรวน

4.10 ความเชื่อของผู้คนในชุมชน ประชาชนในชุมชนมีความเชื่อว่า พะยุงเป็นไม้มงคล หากบ้านใดปลูกต้นพะยุงไว้เป็นไม้ประจำบ้าน จะทำให้บุคคลในบ้านมีแต่ความเจริญ มีฐานะดีขึ้น ช่วยทำให้ชีวิตไม่ตกต่ำ ช่วยพยุงให้โชคดีมีชัย

4.11 แนวทางการอนุรักษ์พะยุง อนุรักษ์โดยการรช่วยกันรณรงค์ตัดไม้ ช่วยกันสอดส่องดูแล รณรงค์และร่วมกันปลูกเพิ่ม ช่วยกันดูแลรักษาให้ต้นไม้คงอยู่กับผืนแผ่นดินต่อไป

ภาพประกอบ 13 ต้นพะยุง ของ นายประสิทธิ์ พันต้น

ประโยชน์ 4 อย่าง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรมาปรับใช้ในพื้นที่
ของตนเพื่อความอุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์

ผู้สัมภาษณ์ นายกรชวล ทองทำกิจ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์(วันที่สัมภาษณ์ : 19 พฤษภาคม 5665)

นำเสนอโดย นายกรชวล ทองทำกิจ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

5. ชื่อต้นไม้ ต้นพิกุล

ภาพประกอบ 15 ดอกพิกุล

5.1 ชื่อท้องถิ่น : พิกุล

5.2 ลักษณะวิสัย : ไม้ต้น

5.3 ชื่อทั่วไป : แก้ว(เหนือ),ชางดง(ลำปาง),พิกุลป่า(สตูล) ภาษาเขมร เดิมประทุน

5.4 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mimusops elengi* L.

5.5 วงศ์ : SAPOTACEAE

5.6 ชื่อสามัญ : Bullet wood

5.7 ลักษณะเด่นของพืช ดอกเกิดเป็นกระจุกตามง่ามใบและตามยอด มีสีขาวปนเหลือง

กลีบรองดอกมี ๘ กลีบ เรียงเป็น ๒ วง ๆ ละ ๘ แฉก ดอกบานมีกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี

ลักษณะลำต้น ไม้ต้นขนาดกลาง สูงประมาณ ๘-๑๕ ม. เรือนยอดแน่นทึบ เปลือกต้นสีน้ำตาลเทา มีรอยแตกกระแหว่งตามแนวยาว

ลักษณะใบ ใบ เป็นใบเดี่ยว เกิดเรียงกันแบบสลับ ลักษณะใบมนเป็นรูปไข่ หรือรูปไข่แกมหอก มีขนาดกว้าง ๒-๕ ซม. ยาว ๕-๑๐ ซม. โคนใบสอบมน ปลายใบเรียวหรือหยักเป็นติ่ง

ลักษณะดอก : ดอกเกิดเป็นกระจุกตามง่ามใบและตามยอด มีสีขาวปนเหลือง กลีบรองดอกมี ๘ กลีบ เรียงเป็น ๒ วง ๆ ละ ๘ แฉก ดอกบานมีกลิ่นหอม ออกดอกตลอดปี

ลักษณะผล ผลรูปไข่กลมถึงรี ภายในมีเมล็ดเดี่ยว **ประโยชน์** : ดอกเป็นหนึ่งในเกสรทั้ง ๕ และ ๙ เข้ายาหอม บำรุงหัวใจ แก้เจ็บคอ เปลือกต้น ต้มอมกลั้ว แก่โรคเหงือกอักเสบ เนื้อไม้ ที่ราลงมีสีน้ำตาลเข้มปนขาว มีกลิ่นหอมเรียกว่า ขอนดอก ใช้บำรุงตับ ปอด หัวใจ และบำรุงครรภ์

5.8 ความเชื่อ ตามคติแต่โบราณเชื่อกันว่าดอกพิกุล เป็นดอกไม้มงคลของต้นไม้ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ด้วยเหตุนี้ในพระราชพิธีสำคัญคือ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก จึงมีการถวายดอกพิกุลทอง ดอกพิกุลเงิน ให้พระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ทรงโปรยในระหว่างการประกอบพระราชพิธี ทั้งนี้ อาจเป็นด้วยความเชื่อว่าเป็นหลวงทรงเป็นสมมติเทพที่ได้อุบัติลงมาจกสวรรค์ การโปรยดอกพิกุลจึงเสมือนกับการที่องค์สมมติเทพทรงโปรยดอกไม้จากสวรรค์ลงมาให้มนุษย์ได้ชื่นชมนั่นเอง

ภาพประกอบ 15 พระบรมวงศานุวงศ์ทรงเก็บดอกพิกุลเงินและดอกพิกุลทองที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรยพระราชทานในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

5.9 บทประพันธ์ เกี่ยวกับดอกพิกุล

สักวาดอกพิกุล

สักวา ดอกพิกุล มีคุณยิ่ง	ถือเป็นสิ่ง มงคล ยลสมัย
กิ่งเจ้าเด่น เส้นใบสวย ด้วยหทัย	ดอกเจ้าไซรั อบอวน รันจวนตาม
สรรพคุณ แสนมาก คณานับ	ยาตำรับ สมุนไพโร ในสยาม
นำกลีบเจ้า มาร้อย เรียงในซาม	สุดงดงาม ควรค่า รักษาเอย

นำเสนอและประพันธ์โดย : นายบรรณันท์ มหาวันแจ่ม สาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์

6. ชื่อต้นไม้ ต้นโพธิ์

ภาพประกอบ 16 ต้นโพธิ์อายุราว ๆ 14 ปี สถานที่เกิด บ้านตามา ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์

6.1 ชื่อ ต้นโพธิ์

6.2 ชื่อสามัญ Sacred tree, Sacred fig, Sacred fig Tree, The peepal tree, Peepul tree, Peepul of India, Pipal tree, Pipal of India, Bo tree, Bodhi Tree

6.3 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus religiosa* L. จัดอยู่ในวงศ์ขนุน (MORACEAE)

6.4 ชื่อเรียกอื่น โพ โพศรีมหาโพ (ภาคกลาง), สสี่ (ภาคเหนือ), ย่อง (ฉาน-แม่ฮ่องสอน)

6.5 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้นโพธิ์ จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ผลัดใบ แตกกิ่งก้านสาขาออกเป็นพุ่มตรงส่วนยอดของลำต้น ปลายกิ่งห้อยลง กิ่งอ่อนเกลี้ยง ตามกิ่งมีรากอากาศห้อยลงมาบ้าง ลำต้นมีความสูงประมาณ 20-30 เมตร ลำต้นมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5-3 เมตร และมีน้ำยางสีขาว เปลือกต้นเรียบเป็นสีน้ำตาลปนเทา โคนต้นเป็นพูพอนขนาดใหญ่ พบขึ้นทั่วไปทั้งในทวีปเอเชีย ปากีสถาน จีนตอนใต้ และภูมิภาคอินโดจีน ในไทยพบในธรรมชาติน้อยมาก เข้าใจว่ากระจายพันธุ์มาจากต้นที่มีการนำมาปลูกเอง และพบขึ้นมากตามซากอาคารและนิยมปลูกกันทั่วไปในวัดทุกภาคของประเทศไทย

ใบโพธิ์ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ ปลายใบแหลมและมีติ่งหรือหางยาว (ปลายติ่งบางใบมีความยาวมากกว่าครึ่งหนึ่งของใบ) โคนใบมนเว้าเข้าหาก้านใบเป็นรูปหัวใจ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 8-15 เซนติเมตร และยาวประมาณ 12-24 เซนติเมตร ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน เนื้อใบค่อนข้างเหนียว ใบมีลักษณะห้อยลง แผ่นใบเป็นสีเขียวทึบ ๆ ส่วนยอดอ่อนหรือใบอ่อนนั้นเป็นสีน้ำตาลแดง

ก่อนใบจะร่วงหล่นจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ก้านใบยาวและอ่อน มีความยาวได้ประมาณ 8-12 เซนติเมตร มีหูใบยาวประมาณ 0.5-1 เซนติเมตร หลุดร่วงได้ง่าย เมื่อลมพัดจะเห็นใบโพธิ์ปลิวไปตามต้นใหญ่ดูสวยงาม

25

ดอกโพธิ์ ออกดอกเป็นช่อกลม ๆ รวมกันเป็นกระจุกภายในฐานรองดอกรูปคล้ายผล โดยจะออกที่ตอนปลายของกิ่ง ดอกย่อยเป็นแบบแยกเพศ ไม่มีก้าน มีใบประดับเล็กที่โคน ฐานดอกเป็นรูปทรงกลม ดอกย่อยมีขนาดเล็กและมีจำนวนมาก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร ดอกเป็นสีเหลืองนวล และจะเจริญไปเป็นผล

ผลโพธิ์ ผลเป็นผลรวม ลักษณะของผลเป็นรูปทรงกลมขนาดเล็ก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.8 เซนติเมตร ผลอ่อนเป็นสีเขียว เมื่อสุกแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีชมพูม่วง สีแดงคล้ำ หรือม่วงดำและร่วงหล่นลงมา

6.6 สรรพคุณ

6.6.1 ใบมีสรรพคุณช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด ด้วยการนำใบแก่ 1 กำมือ นำมาต้มกับน้ำ 3 แก้ว ใช้แบ่งกินก่อนอาหารเช้าและเย็น (ใบ)

6.6.2 ผลมีสรรพคุณเป็นยาแก้โรคหัวใจ (ผล)

6.6.3 ผลมีสรรพคุณเป็นยาช่วยขับพิษ (ผล)

6.6.4 เมล็ดใช้เป็นยาลดไข้ (เมล็ด)

6.6.5 ใบมีสรรพคุณเป็นยาแก้ไข้จับสั่นเรื้อรัง (ใบ)

6.6.6 เปลือกต้นใช้เป็นยาแก้เจ็บคอ (เปลือกต้น)

6.6.7 ช่วยแก้อาการกระหายน้ำ (ผล)

6.6.8 น้ำจากเปลือกต้นใช้เป็นยาแก้ปวดฟัน รักษาปากฟันเป็นหนอง (เปลือกต้น)

6.6.9 รากใช้เป็นยารักษาโรคเหงือก (ราก)

6.6.10 ใบใช้รักษาโรคคางทูม (ใบ)

6.6.11 ช่วยรักษาโรคหิด (ผล)

6.6.12 ใบใช้รักษาโรคท้องผูก ท้องร่วง (ใบ)

6.6.13 ลำต้น ใบมีสรรพคุณเป็นยาถ่าย (ลำต้น, ใบ)

6.6.14 ผลใช้รับประทานเป็นยาระบายอ่อน ๆ และช่วยในการย่อยอาหาร (ผล)

6.6.15 เมล็ดใช้เป็นยา มีสรรพคุณช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย และมีฤทธิ์เป็นยาระบายเช่นเดียวกับผล (เมล็ด)

6.6.16 เมล็ดใช้เป็นยาแก้โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ (เมล็ด)

- 6.6.17 ยางใช้รักษาริดสีดวงทวาร (ยาง)
- 6.6.18 เปลือกต้นใช้ทำเป็นยาขงกินแก้โรคนองใน (เปลือกต้น)
- 6.6.19 เปลือกต้นใช้เป็นยาล้างแผล ช่วยรักษาแผลเปื่อย (เปลือกต้น)
- 6.6.20 เปลือกต้นมีสรรพคุณช่วยสมานบาดแผล ห้ามเลือด ทำให้หนองแห้ง (เปลือกต้น)
- 6.6.21 ลำต้น ใบใช้เป็นยารักษาโรคผิวหนัง ส่วนเปลือกต้นใช้เป็นยาแก้โรคผิวหนัง (ลำต้น, ใบ, เปลือกต้น)

26

- 6.6.22 ยางใช้เป็นยารักษาโรคหูด (ยาง)
- 6.6.23 ยางมีสรรพคุณเป็นยาแก้เท้าเป็นหนอง แก้เท้าเป็นพยาธิ (ยาง)
- 6.6.24 ช่วยแก้กล้ามเนื้อขาบวม (เปลือกต้น)
- 6.6.25 รากใช้เป็นยารักษาโรคเกาต์ (ราก)

6.7 การขยายพันธุ์ ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการเพาะเมล็ด ใช้กิ่งชำ หรือใช้กระโดงจากราก แต่ส่วนมากแล้วจะเจริญเติบโตจากสัตว์นำพา เช่น นกมากินเมล็ดและไปถ่ายทิ้งไว้ ก็จะเกิดเป็นต้นใหม่ขึ้นมา เจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด ต้องการน้ำปานกลาง พบขึ้นทั่วไปทั้งในทวีปเอเชีย ปากีสถาน จีนตอนใต้ และภูมิภาคอินโดจีน ในไทยพบในธรรมชาติน้อยมาก เข้าใจว่ากระจายพันธุ์มาจากต้นที่มีการนำมาปลูกเอง และพบขึ้นมากตามซากอาคาร และนิยมปลูกกันทั่วไปในวัดทุกภาคของประเทศไทย

ต้นไม้ที่ลงพื้นที่สำรวจ (ต้นโพธิ์)

6.8 ความเกี่ยวข้องกับประเพณี/วัฒนธรรมของท้องถิ่น

ประเพณีวัฒนธรรมของพื้นที่บ้านตามา ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ นั้นจะมีการบวงสรวงปู่ตา ซึ่งศาลปูตานัน้ก็ยังมีต้นโพธิ์เกิดอยู่ข้าง ๆ ศาล ซึ่งถือว่าเป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่สิงสถิตของเหล่าเทวดา เมื่อมีการบวงสรวงปูตานัน้ก็จะมีเครื่องเซ่นและขอร้องให้ช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายทั้งปวง อีกทั้งยังเป็นสถานที่ขอขมาเมื่อคนในหมู่บ้านทำบางสิ่งผิดไป รวมทั้งเป็นที่คุ้มครองหมู่บ้าน ให้มีความอุดมสมบูรณ์มีฝนตก ไม่ให้เกิดโรคภัย และทำไร่ทำนาให้ได้ผลดีทุกปีตลอดไป และเพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในบริเวณที่ตั้งศาลปู่ตา ต้นโพธิ์มักจะเกิดบริเวณสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ โบราณสถานเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นต้นไม้ที่ได้รับการเคารพนับถือ เมื่อมีพิธีกรรมดังที่กล่าวมาข้างต้น ชาวบ้านก็จะนำผ้าเจ็ดสี มาผูกไว้กับต้นโพธิ์เพื่อเป็นการแสดงความเคารพนับถือและยังช่วยให้คนไม่กล้ามาตัดไม้บริเวณนั้น เพราะชาวบ้านเคารพเกรงกลัว ซึ่งใครจะไปทำลายต้นไม้หรือล่าสัตว์ในเขตบริเวณดอนปู่ตาไม่ได้ อาจทำให้ปู่ตาโกรธ และถือว่าล่วงเกิน ปู่ตาจะบันดาลให้ผู้ล่วงเกินนั้นมึอันเป็นไป อาทิ เจ็บไข้ได้ป่วย หรือพืชผลทางการเกษตรเสียหาย ดังนั้น การที่ชาวบ้านเคารพปู่ตา จึงเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้หรือสัตว์ป่าในเขตดอนปู่ตาได้เป็นอย่างดี

ความเชื่อของชาวบ้าน ชาวบ้านมีความเชื่อว่าต้นโพธิ์ดังกล่าว เป็นที่สิงสถิตของเทวดาหรือ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยปกป้องพื้นที่นั้นๆหรือปกป้องคนในหมู่บ้าน อีกทั้งมีความเชื่อว่าต้นโพธิ์สามารถคุ้มภัย
อันตรายไม่ได้ และเป็นต้นไม้ที่พระพุทธเจ้าเคยประทับและตรัสรู้ จึงทำให้ต้นศรีมหาโพธิ์เป็นพันธุ์ไม้ที่ชาว
พุทธเคารพนับถือกันเสมอมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

6.9 ความคิดเห็นว่าควรอนุรักษ์พันธุ์ไม้อย่างไร

เนื่องจากต้นโพธิ์ชาวไทยมีความเคารพนับถือและเป็นต้นไม้ที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ชาวบ้าน
หรือคนส่วนใหญ่เลยไม่กล้าที่จะตัดต้นไม้นี้เพราะเกรงกลัวว่าจะเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นกับตน อีกทั้งต้นโพธิ์มักจะ
ขึ้นบริเวณโบราณสถานที่ชาวบ้านเคารพนับถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่สิงสถิตของเทวดาตามความเชื่อ
ทางศาสนา การอนุรักษ์ที่ได้ผลระยะยาวคือการทำให้ชาวบ้านเล็งเห็นความสำคัญของต้นไม้นี้ว่ามี
ความสำคัญอย่างไรกับคนในสังคม และนำความเชื่อทางศาสนามาผสมผสานให้เข้ากับธรรมชาติให้ได้ เมื่อนั้น
แล้วคนในสังคมก็จะตัดไม้ไม่ยั้งและหันมาอนุรักษ์พันธุ์ไม้เพิ่มมากขึ้น

สิ่งนี้คือวิธีที่ได้ผลระยะยาว แต่ถ้าจะระยะสั้น ก็คือนำผลหรือเมล็ดมาปลูก หรือใช้กิ่งชำ ใช้กระโดง
จากราก แต่ส่วนมากแล้วจะเจริญเติบโตจากสัตว์นำพา เช่น นกกินเมล็ดและไปถ่ายทิ้งไว้ ก็จะเกิดเป็นต้น
ใหม่ขึ้นมา เจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด ต้องการน้ำปานกลาง ก็จะช่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้ดังกล่าวได้อีกทาง

27

ภาพประกอบ 17 นายคำนิง เจริญศิริ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์ สถานที่ ณ สวนป่าคืนถิ่นของ
บ้านตามา ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ (สัมภาษณ์วันที่ 19 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565)

สัมภาษณ์และนำเสนอโดย นายณัฐภัทร อุ่นศิริวงศ์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

7. ชื่อต้นไม้ ต้นหว้า

ภาพประกอบ 18 ต้นหว่า อายุ 4 ปี สถานที่เกิด บ้านตามา ตำบลชุมแสง อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

7.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium cumini* (L.) Skeels

7.2 วงศ์ MYRTACEAE

7.3 ชื่อสามัญ Jambolan Plum , Java Plum

7.4 ชื่อเรียกอื่น ห่าชี้แพะ (เชียงราย)

7.5 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

หว่า (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Syzygium cumini*) เป็นไม้ประเภทไม้ยืนต้น มีถิ่นกำเนิดจากอินเดียจนถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในไทยพบทั่วไปตามป่าดิบชื้นและป่าผลัดใบ ตั้งแต่ระดับใกล้น้ำทะเลจนถึงระดับความสูง 1,100 เมตร เป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำเพชรบุรี

ลักษณะ ลำต้น ไม้ยืนต้นสูง 10-35 เมตร เปลือกต้นค่อนข้างเรียบ สีสน้ำตาล ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปไข่หรือรูปรี กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 8-14 เซนติเมตร มีจุดน้ำมันที่บริเวณขอบใบ ดอกช่อ สีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ออกที่ซอกใบหรือปลายยอด ฐานรองดอกเป็นรูปกรวย กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ เกสรตัวผู้มีจำนวนมาก ออกดอกและติดผลราวเดือน ธันวาคม-มิถุนายน ผลเป็นผลสด รูปรีแกมรูปไข่ ฉ่ำน้ำ มีสีม่วงดำ ผิวเรียบมัน มีขนาด 1 เซนติเมตร ผลแก่ ราวเดือนพฤษภาคม เมล็ด มี 1 เมล็ด รูปไข่

7.6 ประโยชน์ของหว่า

7.6.1 เปลือกต้น ต้มน้ำดื่มแก้บิด อมแก้ปากเปื่อย

7.6.2 เนื้อไม้ ใช้ทำสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในร่ม

7.6.3 ผลดิบ แก้วท้องเสีย ผลสุก รับประทานได้ ใช้ทำเครื่องดื่ม มีรสเปรี้ยวอมฝาด สามารถนำไปทำน้ำผลไม้ ไวน์เป็นเครื่องดื่มที่ให้สีม่วงกินแก้ท้องร่วงและบิด

7.6.4 เมล็ด มีสารช่วยลดน้ำตาลในเลือด แก้วท้องเสีย ถอนพิษจากเมล็ดแสดงใจชาวกะเหรี่ยงนำยอดอ่อนไปวัดพร้อมรูปเทียนเพื่อใช้บูชาพระ เปลือกต้นใช้ย้อมผ้าได้สีม่วง ชาวโอรังอัซลีในรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย ใช้รากนำไปต้มน้ำและดื่มเพื่อชูกำลัง

7.7 นิเวศวิทยา

ถิ่นกำเนิด เอเชียเขตร้อน จากอินเดียถึงมาเลเซีย ชอบดินชื้นที่อุดมสมบูรณ์ ขึ้นตามป่าดิบ และป่าผลัด ใบทั่วไป ออกดอก ธันวาคม - มกราคม ผลแก่ พฤษภาคม

7.8 การขยายพันธุ์ของหว้า หว้ามีการขยายพันธุ์โดยเมล็ด

วิธีปฏิบัติต่อเมล็ดและการเพาะเมล็ด นำเมล็ดแช่น้ำ 1 คืน ก่อนนำไปเพาะ

ข้อสังเกตและผลการทดลอง เมล็ดงอกใช้เวลาประมาณ 15 วัน ระยะเวลา 3 เดือน ต้นกล้าจะมีความสูงประมาณ 30 ซม. สามารถย้ายปลูกได้

7.9 ความเชื่อของผู้คนในชุมชน

ต้นหว้าถือเป็นไม้มงคลในเรื่องความสำเร็จและชัยชนะ ด้วยชื่อว่าชมพูทวีป หรือดินแดนแห่งไม้นั้น เป็นแผ่นดินอันเป็นแดนกำเนิดของพระพุทธศาสนาและพระบรมศาสดานั้นเองสำหรับในประเทศไทย ต้นหว้าเป็นพันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลประจำจังหวัดเพชรบุรี

7.10 แนวทางในการอนุรักษ์ต้นหว้า

อนุรักษ์โดยการช่วยกันรณรงค์ไม่ตัดไม้ ช่วยกันสอดส่องดูแล รณรงค์และร่วมกันปลูกเพิ่ม ปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับคนรุ่นใหม่ ช่วยกันดูแลรักษาให้ต้นไม้คงอยู่กับผืนแผ่นดินต่อไป

ภาพประกอบ 19 นายคำนิง เจริญศิริ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ให้สัมภาษณ์ สถานที่ ณ สวนป่าคันทัน
บ้านตามา ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ (สัมภาษณ์วันที่ 23 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2565)

นำเสนอและสัมภาษณ์โดย นางสาววิภาพร เต็มงาม สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

ภาพประกอบ 20 นายคำนึ่ง เจริญศิริ ให้ความรู้และนำชมต้นไม้ยืนต้น ณ สวนป่าคันทัน
บ้านตามา ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์

ภาพประกอบ 21 ต้นहुกวาง สถานที่เกิด ศาลหลักเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

8.1 ชื่อสามัญ Bengal almond/Indian almond/Olive-bark tree/Sea almond Singapore almond/Tropical almond/Umbrella tree

8.1 ชื่อภาษาอังกฤษ Tropical almond, India almond

8.3 อายุของพันธุ์ไม้ มากกว่า 100 ปี

8.4 ลักษณะของพันธุ์ไม้

हुกวาง เป็นไม้ยืนต้นประเภทผลัดใบ มีความสูงประมาณ 8 – 25 เมตร มีเปลือกเรียบ กิ่งแตกรอบลำต้นตามแนวนอนเป็นชั้น ๆ คล้ายฉัตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเวียนสลับถี่ตอนปลายกิ่ง ใบเป็นรูปไข่ ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้น ๆ โคนใบสอบแคบ เว้า ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ ขนาดเล็ก มีสีขาวนวล ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ผลเป็นรูปไข่หรือรูปรีๆ ป้อมๆ แบนเล็กน้อย คล้ายเมล็ดอัลมอนต์ มีขนาดกว้างประมาณ 2-5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3 – 7 เซนติเมตร มีสีเขียว เมื่อแห้งมีสีดำคล้ำ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ

8.5 สรรพคุณของพันธุ์ไม้

8.5.1 ลำต้น ช่วยบรรเทาอาการไข้หวัด แก้ท้องร่วง ท้องเสีย แก้อโรคบิด ใช้เป็นยาระบาย ยาสมาณแผล และช่วยขับน้ำนมของสตรี และใช้ในการก่อสร้างได้ดี เพราะเป็นไม้ที่มอดและแมลงไม่รบกวน

8.5.2 ราก ช่วยรักษาอาการประจำเดือนของสตรีมาไม่ปกติ

8.5.3 เปลือก ใช้รักษารักษาโรคตับ อาการปวดตามข้อ และโรคที่เกี่ยวกับข้อกระดูกต่าง ๆ
ใช้ทำเป็นยาฝาด แก้ท้องเสีย โรคบิด โรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหาร และแก้ซางในเด็ก นำมาต้ม
ใช้เป็นยาบำรุงเลือด ช่วยให้ประจำเดือนมาปกติ แก้อาการตกขาว และลดกลิ่นในช่องคลอด

ในประเทศไต้หวันมีการใช้ใบหูกวางเป็นยาสมุนไพรพื้นบ้านสำหรับรักษาโรคตับและใช้
ประโยชน์ในอุตสาหกรรมบางอย่างคือ เปลือกและผลมีสารฝาดมากสามารถใช้ในอุตสาหกรรม ย้อมสีผ้าได้
ฟอกหนังสัตว์ ทำหมึกได้

8.5.4 ใบ ช่วยขับเหงื่อ ลดไข้ แก้ต่อมทอนซิลอักเสบ และใช้เป็นยาถ่ายพยาธิ

8.5.5 ความเกี่ยวข้องกับประเพณี/วัฒนธรรมของท้องถิ่น

ต้นหูกวางในบริเวณอาณาเขตของศาลหลักเมืองจังหวัดบุรีรัมย์มีทั้งหมด 4 ต้น ปลูก
เพื่อเป็นการเสริมขวัญให้กับตัวบ้านเป็นหลัก เป็นต้นไม้ธาตุเย็นเสริมให้บ้านมีความร่มรื่นและปรับสมดุล
พลังงานความร้อนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดประจำ
ศาลหลักเมือง ได้ข้อสรุปว่าต้นหูกวางทั้ง 4 ต้น เป็นต้นไม้มงคลที่เก่าแก่และไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นในช่วง
ใด คาดการณ์ว่าน่าจะเกิดขึ้นพร้อมกับศาลหลักเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งเป็นสถานที่ที่ชาวบุรีรัมย์
นับถือศรัทธาและเดินทางมากราบไหว้ในโอกาสต่าง ๆ

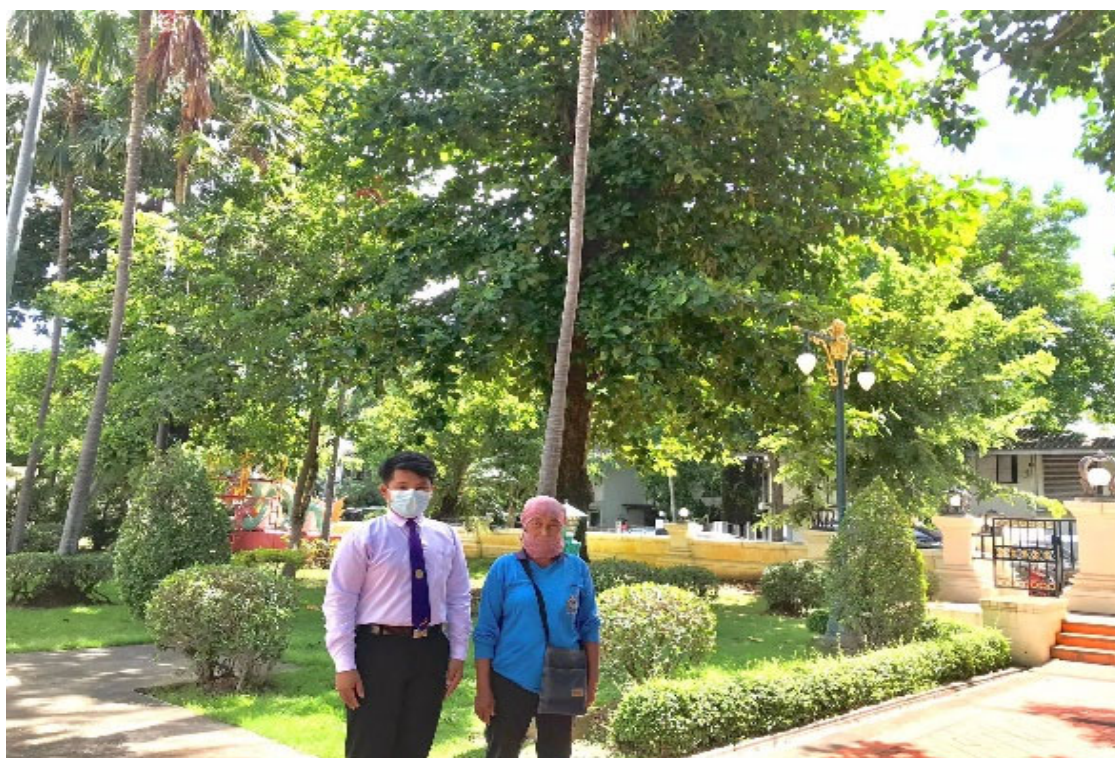
8.5.6 วิธีอนุรักษ์พันธุ์ไม้

ต้นหูกวางเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย ส่วนมากจะขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด ซึ่ง
เมล็ดหูกวางสามารถนำมาเพาะได้เลยโดยไม่ต้องขลิบเปลือกหุ้มเมล็ด เมล็ดที่จะนำมาขยายพันธุ์ควรเก็บในช่วง
เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม เนื่องจากเป็นช่วงที่เมล็ดแก่และเริ่มร่วงร่วงตามพื้น หากต้องการให้งอกเร็วควรนำ
เมล็ดมาตากแห้ง และแช่น้ำก่อนปลูกประมาณ 3-5 วัน แล้วปลูกลงในถุงเพาะชำ โดยใช้ดินผสมกับปุ๋ยคอก
แกลบ ขี้เถ้า ขี้เลื่อย และขุยมะพร้าว (เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง) ในอัตรา 1:1 หรือ 2:1

บทประพันธ์ต้นหูกวาง

พฤกษศาสตร์สูงใหญ่	เริ่มผลัดใบในหน้าหนาว
รวงดอกเป็นช่อยาว	มีสีขาวชูลอน
ผลนั้นเป็นสีเขียว	รูปไข่เรียวยาวคล้ายอัลมอนต์
ขยายพรรณด้วยการตอน	ไม้มงคลต้นหูกวาง

ประพันธ์โดย นายณัฐฤทธิ สว่างโพธิ์ตา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ชั้นปีที่ 3
ตำแหน่ง ประธานสโมสรคณะวิทยาการจัดการ

ภาพประกอบ 22 ผู้ให้สัมภาษณ์ นางใหญ่ ชิดรัมย์ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาดศาลหลักเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดเทศบาลเมืองบุรีรัมย์

สัมภาษณ์และนำเสนอโดย นายณัฏฐกฤติ แสงโพธิ์ดา สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ชั้นปีที่ 3
ตำแหน่ง ประธานสโมสรคณะวิทยการจัดการ

9. ชื่อต้นไม้ ต้นมะค่าแต้

ภาพประกอบ 23 ต้นมะค่าแต้ อายุราว 20 ปี สถานที่เกิด บ้านหัวฝาย ต.หินเหล็กไฟ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์

9.1 ชื่อพันธุ์ไม้ ต้นมะค่าแต้

9.2 อายุพันธุ์ไม้ ประมาณ 19-20 ปี

9.3 ชื่อสามัญ มะค่าแต้ มะค่าหนาม มะค่าหลุม มะค่าลิง

9.4 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sindora siamensis*

9.5 สรรพคุณของมะค่าแต้

9.5.1 เปลือก ใช้ต้มแก้ซาง แก้ลิ้นเป็นฝ้า แก้โรคผิวหนัง หรือใช้ผสมกับเปลือกต้นมะกอกเหลื่อม เปลือกต้นหนามตัน เปลือกต้นยางยา และรากถั่วแปบช้าง นำมาต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้ฮิสสุกฮิโส

9.5.2 ปุ่มที่เปลือก มีรสขม ใช้ต้มกับน้ำดื่มเป็นยาแก้พยาธิ และนำมาต้มรมให้หัวริดสีดวงทวาร
หนักฝ่อและแห้งได้

9.5.3 เมล็ด ใช้เป็นยาขับพยาธิ

9.6 การขยายพันธุ์ ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

9.7 ความเชื่อ ชาวบ้านเชื่อกันว่าหากบ้านใครปลูกต้นมะค่าแต่ จะทำให้ชีวิตรุ่งเรืองเจริญเติบโตได้
อย่างเต็มที่ทั้งหน้าที่การงาน และชีวิตครอบครัวไม่มีอุปสรรคใดๆ

35

9.8 การอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นพันธุ์ไม้พระราชทานเพื่อปลูกเป็นมงคลแก่บ้านเรือน เพราะมีความเป็น
สิริมงคล ดังนั้น ควรหาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการขยายพันธุ์ อาจจะเป็นในเขตป่าที่มีการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ หรือใน
หมู่บ้าน บริเวณวัดหรือสถานที่สำคัญเพื่ออนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลานสืบสานต่อไป

ภาพประกอบ 24 เมล็ดของมะค่าแต่ที่ใช้ในการขยายพันธุ์

ภาพประกอบ 25 ยอดหรือใบอ่อนของมะค่าแต้

นำเสนอโดย นางสาวสุวิมล ต๊ะมูล สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

36

10. ชื่อต้นไม้ ต้นโพธิ์

ภาพประกอบ 26 ต้นโพธิ์ สถานที่เกิด บ้านหนองตาต ตำบลตุมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

10.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific Name) : *Ficus religiosa* L.

10.2 ชื่อสามัญ (Common Name) : Sacred tree, Sacred fig, Sacred fig Tree, The peepal tree, Peepul tree, Peepul of India, Pipal tree, Pipal of India, Bo tree, Bodhi Tree

10.3 ชื่อเรียกอื่น (Other Names) สลึง (ภาคเหนือ), สี่ สะหลี (ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ), โพ โพธิ์ โพศรีมหาโพ (ภาคกลาง)

10.4 ชื่อวงศ์ (Family name) : Moraceae

10.5 ขยายพันธุ์ โดยเมล็ด

37

10.6 ประโยชน์ของต้นโพธิ์

10.6.1 ใบอ่อนใช้รับประทานเป็นอาหาร ใช้เลี้ยงหนอนไหม นอกจากนี้ใบโพธิ์ยังมีคุณค่าทางโภชนาการซึ่งสามารถนำมาใช้ในสูตรอาหารในการทำปศุสัตว์ได้ และยังพบด้วยว่าใบมีปริมาณของโปรตีนและธาตุหินปูนสูงผลอ่อนใช้รับประทานเป็นอาหารได้

10.6.2 ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับตามวัดวาอาราม

10.7 สรรพคุณของต้นโพธิ์

10.7.1 ใบ มีสรรพคุณช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด ด้วยการนำใบแก่ 1 กำมือ นำมาต้มกับน้ำ 3 แก้ว ใช้แบ่งกินก่อนอาหารเช้าและเย็น

10.7.2 ผล มีสรรพคุณเป็นยาแก้โรคหัวใจ และเป็นยาช่วยขับพิษ

10.7.3 เมล็ด ใช้เป็นยาลดไข้

10.7.4 ใบ มีสรรพคุณเป็นยาแก้ไข้จับสั่นเรื้อรังและโรคคางทูม

10.7.5 เปลือกต้น ใช้เป็นยาแก้เจ็บคอ ช่วยแก้อาการกระหายน้ำ

10.7.6 น้ำจากเปลือกต้น ใช้เป็นยาแก้ปวดฟัน รักษารากฟันเป็นหนอง (เปลือกต้น)

10.7.7 รากใช้เป็นยารักษาโรคเหงือก

10.8 ความเชื่อ เป็นต้นไม้ที่มีความเชื่อตามพระพุทธศาสนาว่า เป็นต้นไม้ที่ศักดิ์สิทธิ์ ชาวบ้านจึงมีความเชื่อว่าต้นไม้ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาศัยอยู่ มีการกราบไหว้และเคารพบูชา

10.9 การอนุรักษ์ เนื่องจากเป็นต้นไม้ที่มีความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้องจึง เป็นต้นไม้ที่ไม่มีใครคิดที่จะตัดหรือทำลาย การนำผ้า 7 สี ไปผูกไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าต้นไม้มีชาวบ้านนับถือจึงทำให้ต้นไม้มีอายุยืนนาน

นำเสนอโดย นายเจษฎา ฝ้ายพรม สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์
ปธานสมานักศึกษา ภาคปกติ ปีการศึกษา 2565

38

ผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ (Impact)

1. ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เมื่อดำเนินโครงการไปแล้ว

การดำเนินโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อดำเนินโครงการไปแล้ว มีการจัดตั้งนักศึกษาแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ซึ่งแกนนำจิตอาสาจะดำเนินกิจกรรมการสืบสาน และต่อยอดโครงการในปีงบประมาณ 2566

ในส่วน of ชุมชนที่เป็นภูมิลำเนาของนักศึกษา นั้น เมื่อได้ทราบว่านักศึกษา ลูกหลานของชุมชนมีความสนใจในการอนุรักษ์ต้นไม้ในชุมชน ก็รู้สึกยินดีและพร้อมที่จะเป็นแหล่งที่ให้นักศึกษาได้มาเรียนรู้ต่อไป

2. นักวิชาการเกิดประสบการณ์และการทำงานโครงการอย่างไร

ในฐานะที่เป็นนักวิชาการและเป็นผู้รับผิดชอบโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประสบการณ์หรือสิ่งที่ค้นพบคือการจัดกิจกรรมอบรมถ้าจัดอบรมในห้องประชุม โดยไม่มีการทำกิจกรรมในพื้นที่จริง ถึงแม้ว่าจะเชิญวิทยากรผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มาก็ตามแต่ผลการตอบสนองต่อกิจกรรมจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพบว่า นักศึกษามีระดับความสนใจในกิจกรรมน้อย ไม่สนุกเท่ากับการออกไปทำกิจกรรมในพื้นที่จริง แต่เมื่อนักศึกษาได้ลงไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในชุมชน ได้

พบปะกับผู้ให้ข้อมูลในชุมชน ทำให้นักศึกษามีความสุข มีความสนุกกับการลงไปชุมชน จนทำให้เกิดจินตนาการ สามารถสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นร้อยกรอง เป็นบทกลอนที่เกิดจากความประทับใจได้

3. สร้างและขยายเครือข่ายอย่างไร

การสร้างและขยายเครือข่ายสามารถทำได้โดยการนำนักศึกษาแกนนำจิตอาสา มาจัดกิจกรรม ทบสวน และเตรียมความพร้อมเพื่อออกไปสร้างเครือข่ายผ่านโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะสร้างเครือข่าย ได้แก่ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาระดับพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดใกล้เคียง

ส่วนที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีโครงการสนองพระราชดำริ จำนวน 1 โครงการ คือโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.)
2. ผลการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ มีการจัดอบรมปลูกฝังให้นักศึกษามีจิตสำนึกรักหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช จำนวน 53 คน จากเป้าหมายเชิงปริมาณกำหนดไว้ 50 คน

3. มีนักศึกษาแกนนำจิตอาสา จำนวน 30 คน ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ เบื้องต้นมีนักศึกษาสมัครเป็นแกนนำจิตอาสา จำนวน 22 คน ต่อมาผู้นำนักศึกษาจากองค์การบริหารนักศึกษาได้ขยายผลและเชิญชวนเพื่อนร่วมงานมาร่วมโครงการอีก 8 คน จึงทำให้ได้จำนวนนักศึกษาแกนนำจิตอาสาครบ 30 คน

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) ประจำปีงบประมาณ 2565 ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 พบปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ ดังนี้

1. การนำนักศึกษาแกนนำจิตอาสาลงชุมชนและภูมิลำเนาของตนเอง ชุมชนบางชุมชนก็มีการระมัดระวังไม่อนุญาตให้นักศึกษาแกนนำจิตอาสาลงไปศึกษาข้อมูลและไม่ยอมรับการสัมภาษณ์ แต่หลายชุมชนก็ให้ความร่วมมือ ทำให้นักศึกษาสามารถลงชุมชนได้
2. การขยายผลและสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนในจังหวัดบุรีรัมย์ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้
3. การปลูกป่าไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนการดำเนินงานที่ได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยควรให้เริ่มดำเนินโครงการในต้นปีงบประมาณ คือตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 เป็นต้นไป แทนการให้เริ่มดำเนินโครงการในช่วงเดือนมกราคม 2566 เพื่อให้มีเวลาสามารถดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานได้ครบทุกกิจกรรม ก่อนปิดภาคการศึกษาที่ 2 เนื่องจากเมื่อปิดภาคเรียนที่ 2 แล้วนักศึกษาส่วนใหญ่จะกลับบ้านหรือไปหางานทำ เพื่อหารายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในภาคการศึกษาถัดไป

ส่วนที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์และขยายผล

โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี(อพ.สธ.) สามารถนำไปใช้ประโยชน์และขยายผล ดังนี้

1. การนำไปใช้ประโยชน์ นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปใช้ในการอนุรักษ์พันธุ์พืชที่ภูมิลำเนาของตนเอง และรณรงค์เชิญชวนให้ชุมชน อนุรักษ์พันธุ์พืชและร่วมกันปลูกป่าชุมชน

2. การขยายผล นักศึกษาแกนนำจิตอาสาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ ไปจัดโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี (อพ.สธ.) และไปสร้างเครือข่ายได้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่จะสร้างเครือข่าย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาระดับพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดใกล้เคียง

แบบฟอร์มสรุปความก้าวหน้าโครงการ อพ.สธ. ปีงบประมาณ 2565

กรุณาเลือก ☒ กรอบและกิจกรรมที่ตรงกับโครงการที่ท่านรับผิดชอบ

☐ 1. กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร

☐ 2. กรอบการใช้ประโยชน์ทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร

☐ 3. กรอบการสร้างจิตสำนึกในการรักทรัพยากร

☒ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร

☐ กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

1. ชื่อโครงการ โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพา ดำเนิน และคณะ

3. หน่วยงานสังกัด กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

4. E-mail : tipa_dum@hotmail.com Tel : 081 660 8990

5. หลักการและเหตุผล/ที่มาและปัญหาของพื้นที่

โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น อยู่ภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก ในกิจกรรมที่ 7 ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ให้เยาวชน ประชาชนชาวไทยเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของพันธุกรรมพืช ให้รู้จักหวงแหน รู้จักการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการ การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรของประเทศ

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยฯ ให้ดำเนินโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง เป็นปีที่ 4 ซึ่งในปีงบประมาณ 2565 เพื่อจัดอบรมปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช และ 3) เพื่อจัดกิจกรรมจิตอาสาปลูกป่า และสร้างแกนนำเพื่อขยายผลเรื่องการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ให้กับนักศึกษาใหม่ตามเจตนารมณ์ของโครงการต่อไป

6. วัตถุประสงค์โครงการ

1) เพื่อสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.)

- 2

7.1 ห้องประชุมช่อราชพฤกษ์ อาคารอเนกคุณาคาร ชั้น 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

8. ขั้นตอนการทำงาน (ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นการติดตามประเมินผล)

ระยะเวลาดำเนินการ 4 ม.ค. 2564 – 30 มิ.ย. 2565

[illegible]

9. ผลการดำเนินงานตามแผนที่ระบุในโครงการ

จัดอบรมปลูกจิตสำนึก/ปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช ระหว่างวันที่ 10-12 มีนาคม 2565

10. ระบุกิจกรรมในส่วนที่จะดำเนินการในส่วนที่เหลืออยู่

3

1) สำรวจป่าที่ศูนย์เรียนรู้ปะคำหรือหนองขวาง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หรือเขตห้ามล่าสัตว์
ห้วยตลาด จ.บุรีรัมย์

2) กิจกรรมจิตอาสาปลูกป่า

3) การถอดบทเรียนของแต่ละกิจกรรม

4) ประเมินผลโครงการ

5) การเผยแพร่ผลการดำเนิน

11. ผลผลิตของโครงการ (OUT-PUT)

1) นักศึกษาจำนวน 50 คน ได้รับการอบรมปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องรักษาพันธุ์พืช

2) นักศึกษาแกนนำในการขยายผลการปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนและปกป้องพันธุ์พืช
จำนวน 30 คน

12. ผลลัพธ์ของโครงการ (OUTCOME)

1) นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

2) นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

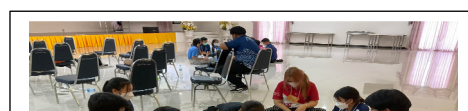
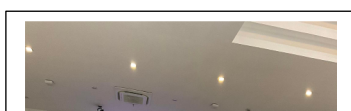
3) นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้ไปขยายผลในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชได้

13. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการฯ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องเลื่อนการจัดกิจกรรมการอบรมตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ และปรับกิจกรรมการสำรวจป่าเดิมจะเดินทางไปสำรวจป่าที่ศูนย์การเรียนรู้หนองขวาง มาเป็นการสำรวจและเรียนรู้เกี่ยวกับต้นไม้ในมหาวิทยาลัยฯ โดยให้ศึกษาจากคิวอาร์โค้ดที่ติดที่บริเวณโคนต้นไม้แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ลดลงก็จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในข้อ 8

14. ใส่รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับงานไม่เกิน 6 ภาพ (JPG./ BMP.)

(หมายเหตุ : ให้เขียนรายละเอียดรวมรูปภาพแล้วไม่เกิน 3 หน้ากระดาษ A4.)

กลุ่มมะค่าแต้

๖๖ ดินแดนแห่งศรัทธา ๖๗

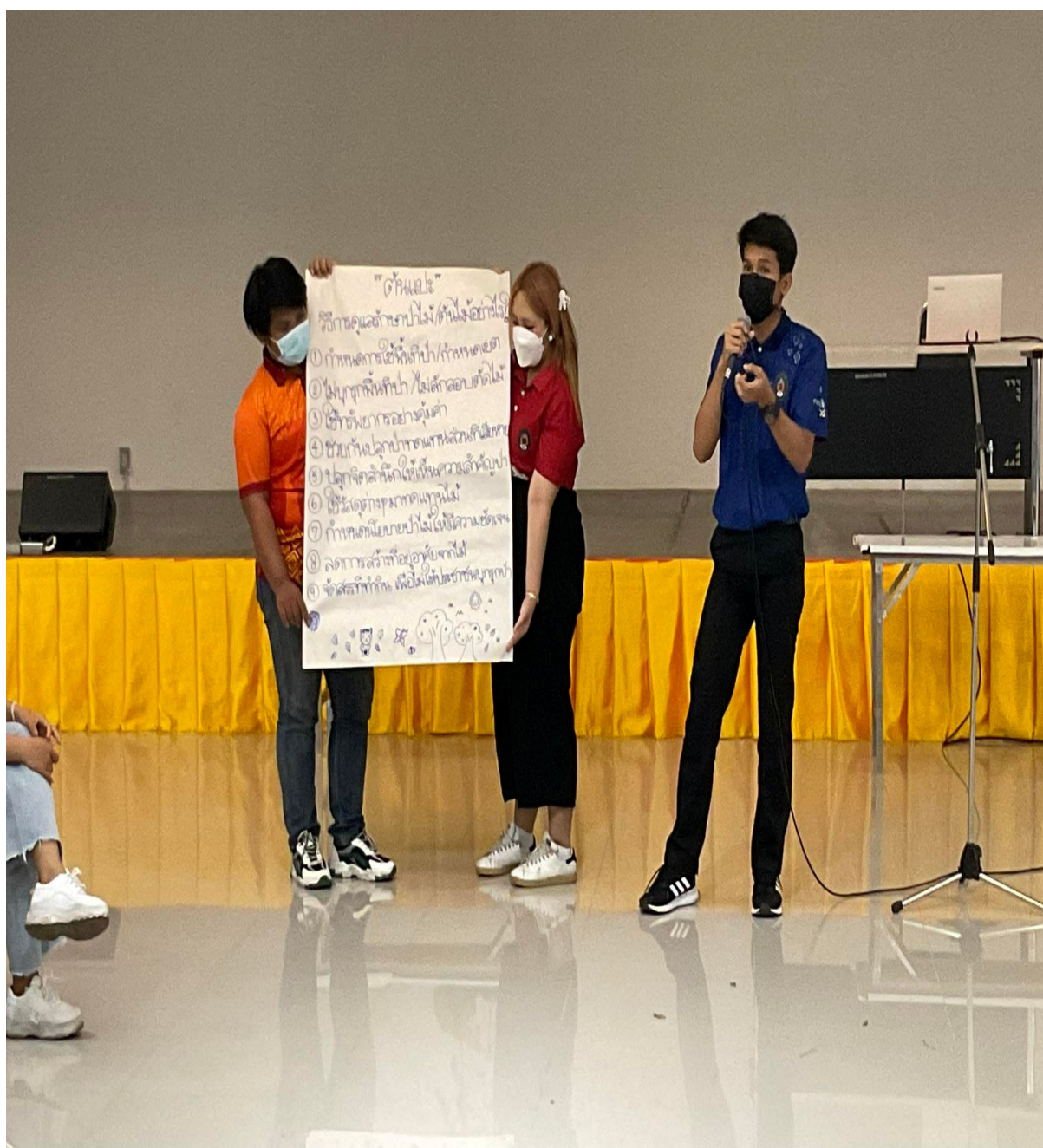

วิธีลดการแพร่ระบาดของโควิด-19

1. ทำความสะอาดมือให้สะอาด/ล้างมือบ่อยๆ
2. ไม่บุปผาหรือสัมผัสกับผู้อื่น/ไม่สัมผัสกับสิ่งที่ไม่สะอาด
3. ใช้หน้ากากอนามัยอย่างถูกต้อง
4. รับประทานอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาด
5. ไปสถานที่ที่มีคนแออัดให้หลีกเลี่ยง
6. ใช้ระยะห่างจากผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตร
7. การทำความสะอาดบ้านอย่างสม่ำเสมอ
8. ลดการสัมผัสกับสิ่งสกปรก
9. จัดสถานที่ทำงาน เพื่อไม่ให้คนแออัด
10. ไม่ไปสถานที่ที่มีคนแออัด

วิธีลดการแพร่ระบาดของโควิด-19

แบบทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการค่ายอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
ในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ 2565

- คำชี้แจง 1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย จำนวน 25 ข้อ ให้ทำทุกข้อ
2. จงเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
3. เวลาในการทำข้อสอบ 20 นาที เมื่อหมดเวลาระบบจะปิดทันที

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริให้อนุรักษ์พันธุ์ไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ.ใด
ก. พ.ศ. 2501
ข. พ.ศ. 2503
ค. พ.ศ. 2506
ง. พ.ศ. 2509
2. ต้นไม้ใดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ทรงให้อนุรักษ์เป็นครั้งแรก
ก. ต้นราชพฤกษ์
ข. ต้นยางนา
ค. ต้นประดู่
ง. ต้นสักทอง
3. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานให้ดอกไม้ในข้อใด เป็นดอกไม้สัญลักษณ์
ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ก. ราชพฤกษ์
ข. ประดู่
ค. ยางนา
ง. ชมพูศุภคา
4. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ก. ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืชและทรัพยากร
ข. ให้ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ จนเกิดประโยชน์ถึงมหาชนชาวไทย
ค. ให้มีระบบข้อมูลพันธุกรรมพืชและทรัพยากร สื่อถึงกันได้ทั่วประเทศ
ง. ถูกทุกข้อ
5. ข้อใดไม่ใช่ 1 ใน 3 ฐานทรัพยากรภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ก. ทรัพยากรกายภาพ
ข. ทรัพยากรชีวภาพ
ค. ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
ง. ทรัพยากรมนุษย์

6. ข้อใดคือวิสัยทัศน์ตามแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ (อพ.สธ.)

- ก. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืชและทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืนกับมหาชนชาวไทย
- ข. เพื่อพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืชและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับมหาชนชาวไทย
- ค. เพื่อพัฒนาพันธุกรรมพืชให้อยู่คู่กับประชาชนชาวไทยอย่างยั่งยืน
- ง. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืชและทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน

7. ข้อใดเป็นการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศที่ไม่ได้เกิดจากฝั่มอมนุษย์

- ก. การปักชำ
- ข. การติดตา
- ค. การแตกหน่อ
- ง. การตอนกิ่ง

8. พืชพันธุ์ดีมีลักษณะอย่างไร

- ก. ให้ดอกและผลดี
- ข. ลำต้นสูงใหญ่ ใบดก
- ค. เป็นพันธุ์จากต่างประเทศ
- ง. มีราคาซื้อขายสูง

9. มนุษย์รู้จักการขยายพันธุ์พืชวิธีแรกคือข้อใด

- ก. การเพาะเมล็ด
- ข. การทาบกิ่ง
- ค. การติดตา
- ง. การตอนกิ่ง

10. การขยายพันธุ์พืชหมายถึงข้อใด

- ก. วิธีการที่ทำให้ต้นพืชมีจำนวนเพิ่มขึ้นเพื่อดำรงสายพันธุ์ของพืชชนิดต่างๆไม่ให้สูญพันธุ์
- ข. วิธีการเพาะเมล็ดพันธุ์ใหม่ ๆ ที่ไม่มีในท้องถิ่นแต่นำมาจากท้องถิ่นอื่น
- ค. วิธีการขยายพันธุ์พืชโดยการเพาะพันธุ์เมล็ด การทาบกิ่ง การตอนกิ่งและการติดตา
- ง. วิธีการคัดเลือกพันธุ์พืชที่ดีมาปลูกและแบบแบ่งแยกที่ไม่ต้องอาศัยเพศโดยทำพืชต้นเดิมให้เกิดราก

11. ข้อใดคือความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช

- ก. มีความสำคัญต่อมนุษย์เพราะการเพิ่มจำนวนของต้นไม้เป็นการเพิ่มอาหารเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค
- ข. ความสำคัญต่อต้นพืชสามารถดำรงพันธุ์ที่ดีไว้ได้เกิดพันธุ์พืชใหม่ๆ

ค. ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมการเพิ่มจำนวนของต้นพืชให้เกิดความร่มรื่นเพิ่มออกซิเจนในอากาศ
เมื่อขยายพันธุ์แล้วนำไปปลูกเพิ่ม

ง. ถูกทุกข้อ

12. กรณีพบเห็นไฟไหม้ป่า ควรแจ้งหมายเลขใด

ก. 1362

ข. 1550

ค. 1430

ง. 1662

13. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างไรใด

ก. ให้ความรู้และเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่

ข. ประชาชนในท้องถิ่นช่วยกันดูแลรักษา

ค. หน่วยงานราชการเข้ามามีตั้งกรรมการดูแลเฉพาะกิจ

ง. เพิ่มบทลงโทษทางกฎหมายให้มากขึ้น

14. การกระทำใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่การอนุรักษ์ธรรมชาติ

ก. ใส่สารเร่งต้นไม้ให้ออกผลนอกฤดูกาล

ข. ใช้ปุ๋ยพืชสดที่หมักจากวัชพืช

ค. ทำก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์

ง. การเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน

15. ความเสียหายในข้อใดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของไทยที่ถือว่าเป็นปัญหาร้ายแรงที่สุด

ก. ไฟไหม้ป่า

ข. การบุกรุกป่าเป็นที่เพาะปลูก

ค. การตัดไม้และปลูกทดแทน

ง. การถูกแมลงทำความเสียหาย

16. ปัจจัยที่ให้ดินในประเทศไทยขาดความอุดมสมบูรณ์คือเรื่องใด

ก. แม่น้ำลำธาร

ข. ความร้อนจากดวงอาทิตย์

ค. อิทธิพลของลมมรสุม

ง. การตัดไม้ทำลายป่า

17. ป่าชนิดใดที่เกิดไฟไหม้ได้ง่ายที่สุด

ก. ป่าเบญจพรรณ

ข. ป่าดิบเขา

ค. ป่าดงดิบ

ง. ป่าสนเขา

18. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับภาวะเรือนกระจก

- ก. ฝุ่นควัน
- ข. แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์
- ค. แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์
- ง. แก๊สไนโตรเจน

19. ข้อใดเป็นการกระทำที่ทำให้ป่าไม้ในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว

- ก. การสร้างเขื่อน
- ข. การหาของป่า
- ค. การสร้างบ้านเรือน
- ง. การลักลอบตัดไม้

20. วิฤติการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีพของมนุษย์มากที่สุด คือข้อใด

- ก. การขาดแคลนน้ำจืด
- ข. การสูญเสียป่าไม้และสัตว์ป่า
- ค. การลดลงของปริมาณแร่ธาตุ
- ง. การชะล้างและการพังทลายของดิน

21. พฤติกรรมในข้อใดที่แสดงถึงการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

- ก. ไคเข้าร่วมโครงการปลูกต้นไม้ตามคำสั่งของมหาวิทยาลัย
- ข. ทศชวนบาสไปพรวนดิน ใส่ปุ๋ยและรดน้ำต้นไม้ในมหาวิทยาลัย
- ค. หนูเล็กชวนหนูนาเข้าร่วมโครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชเพราะต้องการเกียรติบัตร
- ง. กิ๊กซื้อต้นสักมาปลูกเพื่อส่งอาจารย์

22. กิจกรรมใดที่เป็นความเชื่อที่สนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

- ก. การทำพิธีบวงสรวงป่า
- ข. การนำเครื่องเซ่นไปถวายต้นไม้ไทร
- ค. การนิมนต์พระสงฆ์มาเทศนาให้ประชาชนฟังใต้ต้นโพธิ์
- ง. การอ่านวารสารบ้านและสวน

23. ข้อใดแสดงถึงการปกป้องรักษาป่าไม้

- ก. การเข้าร่วมพิธีถวายคำปฏิญาณว่าจะไม่ตัดไม้ทำลายป่า
- ข. การเข้าร่วมโครงการปลูกป่าในวันสำคัญของชาติ
- ค. การเขียนเรียงความเรื่อง โทษของการตัดไม้ทำลายป่า
- ง. ถูกทุกข้อ

24. งานหรือกิจกรรมในข้อใดไม่ใช่กิจกรรมที่อยู่ในกรอบสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

- ก. งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

- ข. งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา
- ค. กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืช
- ง. งานอบรมเพื่อปลูกฝังเยาวชนให้นุรักษ์พันธุ์กรรมพืช

25. ข้อความในข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีอักษรย่อภาษาไทยคือ อพ.สธ.
- ข. โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีอักษรย่อภาษาไทยคือ อพ.สธ.
- ค. โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มีชื่อเต็มภาษาอังกฤษคือ Plant Genetic Conservation Project Under the Royal Initiation of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn และมีอักษรย่อคือ RSPG
- ง. โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ มีชื่อเต็มภาษาอังกฤษคือ Plant Genetic Conservation Project Under the Royal Initiation of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn มีอักษรย่อคือ PGRS
